

➤ क्रेडिटशः समयविभाजन के साथ पाठ्यक्रम का विवरण (सन्दर्भ ग्रन्थ सहित)

प्राक्शास्त्री प्रथम वर्ष प्रथम सत्रार्द्ध

पाठ्यांश - ०१ - संस्कृतभाषाप्रवेशः अध्ययनांक - ४

(Course - 01 - संस्कृतभाषाप्रवेशः Total Credits - 04)

संस्कृतभाषाप्रवेशः - १	
क्रेडिट - १ (१५ घण्टाः)	
१ प्रथमः स्तबकः	<p>१. परिचयः - संस्कृतेन आत्मपरिचयः</p> <p>२. एषः/सः, एषा/सा, एतत्/तत्</p> <p>३. कः/का/किम् - एषः/ सः/ कः, एषा/ सा/ का, एतत्/ तत्/ किम्?</p> <p>४. वचनम् - एकवचनम्, द्विवचनम्, बहुवचनम् - यथा गजः गजौ, गजाः । सर्वनामशब्दानां वचनाभ्यासः</p> <p>५. क्रियापदानां एकवचन-द्विवचन-बहुवचनरूपाणि - (वर्तमानकाले, त्रिषु पुरुषेषु, त्रिषु वचनेषु च ।)</p>
संस्कृतभाषाप्रवेशः - २	
क्रेडिट - १ (१५ घण्टाः)	
१ द्वितीयः स्तबकः	<p>१. द्वितीया - वर्तमानकाले, त्रिषु पुरुषेषु, त्रिषु वचनेषु अकारान्तपुंल्लिङ्गशब्दानाम्, आकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानाम्, ईकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानाम्, अकारान्तनपुंसकलिङ्गशब्दानाम् सर्वनामशब्दानां च द्वितीयाप्रयोगाः ।</p>

	<p>२. वर्तमानकाले विशेषक्रियापदानि – जानाति, करोति, क्रीणाति, शक्नोति, शृणोति, गृह्णाति, ददाति, पाठयति इत्यादीनि ण्यन्तक्रियापदानि च ।</p>
	<p>३. लोट्लकारः – आज्ञा-प्रार्थनादिषु अर्थेषु लोट् लोट्-मध्यमपुरुषे प्रयोगाः, त्रिषु वचनेषु त्रिषु पुरुषेषु लोट्,</p>
	<p>४. सम्बोधनम् – सम्बोधनप्रथमा त्रिषु वचनेषु</p>
	<p>५. अद्य, ह्यः, परह्यः, प्रपरह्यः, श्वः, परश्वः, प्रपरश्वः ।</p>

संस्कृतभाषाप्रवेशः - ३	
क्रेडिट - १ (१५ घण्टाः)	
१ तृतीयचतुर्थ स्तबकौ	<p>१. भूतकालः (लङ्) – आसीत् अभवम् आसीत् – आस्ताम् - आसन् आसीः – आस्तम् – आस्त आसम् – आस्व – आस्म भूतकाले विविधक्रियापदानि</p>
	<p>२. क्तवतुप्रयोगाः – पुंल्लिङ्गे, स्त्रीलिङ्गे, नपुसंकलिंगे च ।</p>
	<p>३. भविष्यकालः – लृट्, कालपरिवर्तनाभ्यासः</p>
	<p>४. क्त्वा, ल्यप् – क्त्वाप्रयोगाः, ल्यप्-प्रयोगाः ।</p>
	<p>५. तुमुन्-प्रयोगः</p>

	६. तृतीया सह, विना
	७. चतुर्थी – दानार्थे, रोचते: प्रयोगे, तादर्थ्ये, क्रुध्-द्रुह्-असूया-ईर्ष्या- प्रयोगे ।
संस्कृतभाषाप्रवेशः - ४	
क्रेडिट – १ (१५ घण्टाः)	
१ पञ्चमः स्तबकः	१. पञ्चमी – वर्तमानकाले, त्रिषु पुरुषेषु, त्रिषु वचनेषु अकारान्तपुंल्लिङ्गशब्दानाम्, आकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानाम्, ईकारान्तस्त्रीलिङ्गशब्दानाम्, अकारान्तनपुंसकलिङ्गशब्दानाम् सर्वनामशब्दानां च पञ्चमीप्रयोगाः ।
	२. तः – ग्रामतः, मन्दिरतः इत्यादीनि
	३. षष्ठी – सम्बन्धे
	४. षष्ठीप्रयोगाः
	५. सप्तमी
	६. सप्तमीप्रयोगाः
	७. संख्या – एकतः विंशतिपर्यन्तम् (१-२०)
	८. संख्येयवाचकेषु लिङ्गभेदः ।
	९. समयः